

MEILLÄAINUTLAATUINEN OPPIKIRJA SOSIOKULTTUURISESTA INNOSTAMISESTA

**Leena Kurki (2000),
Sosiokulttuurinen
innostaminen. Muu-
toksen pedagogiikka.
Tampere:**
VASTAPAINO, 188 s.

Leena Kurki on jo aikaisemmalla tuotannollaan tullut tunnetuksi sekä oman maamme keskeisenä sosiaalipedagogisena kirjoittajana että merkittävänä vaikuttajien välittäjänä latinalaisesta Amerikasta. Hänellä on myös ollut keskeinen asema kasvatustieteiden ja sosiaalityön ammattilaisten keskuudessa syntyneessä, viime vuosikymmenen ilahduttavimpiin avauksiin kuuluvassa sosiaalipedagogisessa liikkeessä. Kurjen uusi kirja asettuu keskelle näin virittyvää kenttää, jännitteet ulottuvat eteläisimmästä Amerikasta Euroopan pohjoiselle reuna-alueelle, suomalaiseen yhdyskuntatyöhön.

Kulttuurityöhön innostaminen on käsitteenä erityisesti Välimeren maiden henkisestä ilmapiiristä lähtevä henkinen ilmiö. Siksi onkin sopivaa, että Kurki on hyväksynyt sen symboliksi ranskalaisen Jean-Claude Gillet'n ehdotuksen mukaisesti Kreikan mytologian jumalien sanaanastajan, Hermeksen. Hänen sauvansa on sekä unenantaja että valvemaailmaan palauttaja, hän on sekä kulki- ja että juonittelija, puhujien, lausujien, jopa varkaidenkin suojeleja.

Nykyisessä muodossaan kulttuurisen innostamisen liike ja sen myötä syntynyt asiaa kuvaava käsite *animación socioculturelle, animación sociocultural* ovat 60-luvun lopun vallankumouksellisen yhteiskunnallisen emansipaation muovaamia ilmiöitä. Vaikka niiden piiriin kuuluvat toimintamuodot ovat ihmiskunnan ikaikaista perintöä, onhan yhdyskuntien kehittämistä, taidetta, teatteria ja sosiaalisia uudistuksia toki viety eri muodoissa aktiivisesti eteenpäin jo ennen tunnettua historiaamme, tuo sekasorron vuosi jätti pysyväksi perinnöksemme laajenevan kulttuuriin innostamisliikkeen. Liikkeen myötä on syntynyt myös uusi innostajien työntekijäryhmä, jota varten sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan koulutukseen on monissa maissa alettu sisällyttää uusia kulttuurisen osaamisen aineksia. Oma maamme on vasta viime vuosina tullut laajemmin mukaan tähän kehitykseen, vaikka nuorisoseuraliike, harrastelijateatteritoiminta, Nuoren Voiman ja muidenkin organisaatioiden harrastelijakirjoittajien koulutus ja monet muut kulttuurityön muodot todistavat innostuksen aikaisemmastakin läsnäolosta omassa kulttuurissamme. Vaikutteita on niin pitkään omaksuttu Pohjois-Amerikan tarjonnasta, että oman mantereemme tärkeäkin antia on jäänyt huomaamatta tai siihen on havahduttu ilmiön levittyä Amerikkaan asti.

Näin on sosiokulttuurisen innostamisenkin laita. Sen käsillä oleva ensimmäinen suomalainen oppikirja on suomalaisesta kirjoittajastaan huolimatta selvästi Etelä- ja Väli-Amerikan lahja Suomen kulttuurille. Siinä näkyy, miten Espanjan ja Portugalin kulttuurit ulottuvat omasta maanosastamme Atlantin toiselle puolelle. Ranskalaisen Gillet'n lisäksi kirjan esittelemiä vaikuttajia ovat varsinkin Ezekiel Ander-Egg (Argentiina), J. V. Merino (Espanja) ja Paulo Freire (Brasilia), vain keskeisimpiä mainitakseni. Niimet eivät tietenkään ole täällä enää tuiki tuntemattomia, mutta heidän kirjoituksiaan on kuitenkin ollut suomenkielillä tarjolla minimaalisen vähän. Jopa Paulo Freiren tuotanto odottaa edelleen käännettämistä. Sillan rakentaminen Iberia-Latino -suuntaan on siten myös kulttuurihistoriallinen ansio. Educación popular -esittelyjä mielenkiinnolla seuranneet saavat Kurjen teoksesta kaivattua ajankohdasta ja soveltamiskelpoista sisältöä asialle, joka on helposti leimautunut pelkästään kehitysmaiden ja köyhien märkäselkätyöläisten erikoisuudeksi. Kirja osoittaa, ettei aineellinen köyhyys ole ehdoton este hengen rikkaallekaan viljelylle.

Kirja jakaantuu kolmeen (1.) johdannon ja (5.) epilogin väliin sijoittuvaan päälukuun, jotka käsittelevät (2.) sosio-

kulttuurisen innostamisen aatetta, (3.) osallistavaa metodologiaa ja muutoksen strategiaa sekä (4.) innostamisen käytäntöjä ja yhteisöjä. Toinen luku ei ole pelkkää aatteen analyysia, vaan se kytketään keskeisiin levittäjiinsä ja käytännön toteutuksiin. Mielenkiintoisina esimerkkeinä ovat mm. argentiinalaiset lasten oikeuksien puolesta taisteleva *Que Vivan Los Chicos!* -yhdistys ja kadonneiden vanhempien Plaza de Mayon äidit sekä perulainen intiaanien kulttuurikeskus *Chirapaq*.

Kolmannessa luvussa

innostaminen jäsennetään peruskysymysten kautta: ketkä, mitä, miksi, miten ja minkä avulla. Innostamistoiminta jaetaan viiden askeleen seuraantona. Se etenee

- osallistavasta tutkimuksesta
- vision luomisen,
- todellisuuden kriittisen tulkittamisen ja
- ihmisten tietoisuuden tason kohottamisen kautta
- vaihtoehtoisen historian syntymiseen.

Askeleiden sisältö esitellään perusteellisesti ja ne liitetään projektien käytännön toteutukseen.

Neljäs luku keskittyy yhteisötoimintaan. Siinä esitellään niin Augusto Boalin sorrettujen teatteri kuin sanan vapautta vaaliva kansanjournalismikin. Käytäntöön soveltamisen kannalta on hyvä, että toiminnan jatkuvaan arviointiin on kiinnitetty riittävästi huomiota. Ohjeet ovat selkeitä ja tarkoituksenmukaisia.

Edellä on (luullakseni aiheellisesti) korostettu kirjan kytkentää latinalaiseen maailmaan. Tällä vahvuudella on kääntöpuolensa, anglosaksisen, flaamilaisen ja saksalaisen sosiaalipedagogiikan anti omine innostamisperinteineen jäävät lähes huomiotta. Suomalaisesta todellisuudesta kirja ei kuitenkaan ole irrallaan. Kotimaisiakin kokemuksia liitetään asiayhteyksiinsä, Toivolan lähiöstä harmaisiin panttereihin. Kurki on tietoinen oman sosiaalipedagogiik-

kamme historiasta Matti Koskenniemestä Rafael Helangon kautta nykypäiviin saakka. Kirja on suunnattu selkeästi juuri suomalaiselle kasvatus-, kulttuuri- ja sosiaalityön tekijälle. Tekstiä on myös ryyditetty pohdinta- ja keskustelukykyksillä, joilla tekijä haastaa lukijan muodostamaan omaa mielipidettä asiasta.

Kirja haastaa

kulttuuriseen innostamiseen. Arvostelija voi haastaa vain kirjan lukemiseen. Niukka sosiaalipedagoginen kirjallisuutemme on saanut merkittävän lisän, joka sopii yhtä hyvin sosiaalisatvatuksen oppi- ja oheiskirjaksi kuin tietopakettiä sosiokulttuurisesta innostamisesta. Se on otteeltaan akateeminen, mutta myös innostava ja lukijan omien innostajan ominaisuuksien ja tyyppien etsimiseen haastava. Se sopii erinomaisesti niin ammattikorkeakoulujen kuin yliopistojenkin aikuiskasvatuksen, kasvatus-tieteen ja sosiaalityön oppikirjaksi.

Kari E. Nurmi